

Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic

Ochrana lesů je investicí *do naší budoucnosti*

ROZHODUJTE O KRAJINĚ, VE KTERÉ ŽIJETE A BUDOU ŽÍT VAŠE DĚTI.

**ZACHRAŇME
LESY**

*Filantropie = filios (milující) + anthropos (člověk)
Filantropická příležitost pro lidi se srdcem*

Sníme o lesích,

ve kterých mladé stromky vyrůstají ze semen pod ochranou chladivého stínu svých rodičů. O lesích, kterým za zdravé dřevo platíme tak, že jim necháváme dostatek klestí a starých stromů, jež jejich půda potřebuje k životu.

Sníme o prosluněných paloucích plných ptáků, motýlů, brouků, ještěrek a voňavých bylin. O lesích protkaných vodou tak čistou, že se dá nabrat do dlaní a pít. Chceme chodit do lesů připomínajících chrámy, kde najdeme úlevu i dotek věčnosti. Sníme o lesích, které vytrvají – a kam budou chodit naše děti a kde si budou hrát i vnoučata našich vnoučat.

Ano, máte pravdu. Snít nestačí

a my to víme. Naše lesy potřebují pomoc nás všech. I přes dílčí změny na lesy stále nahlížíme jako na plantáže na dřevo. Bere-me jim všechno. Něčím zatopíme, něco rozřežeme. Lesům zůstanou obrovské rozpálené pláně, kde mladé uměle vysazené stromky umírají.

Stále se nejvíc sází smrk, a kdyby nedošly jeho sazenice, bude se ho sázet ještě víc. Předložená novela lesního zákona je jeden krok vpřed a dva vzad. Pro lesy to znamená doslova smrtící úder. Je pravděpodobné, že vysazované smrky se nedožijí ani 30 let. Potřebujeme dobrý lesní zákon. A tomu teď běží čas...

Uměle vysazené smrčky
na holinách na slunci
rychle hynou. Platíme
to my všichni.

„Čtyři z pěti jehličnanů mají zdravotní problém,

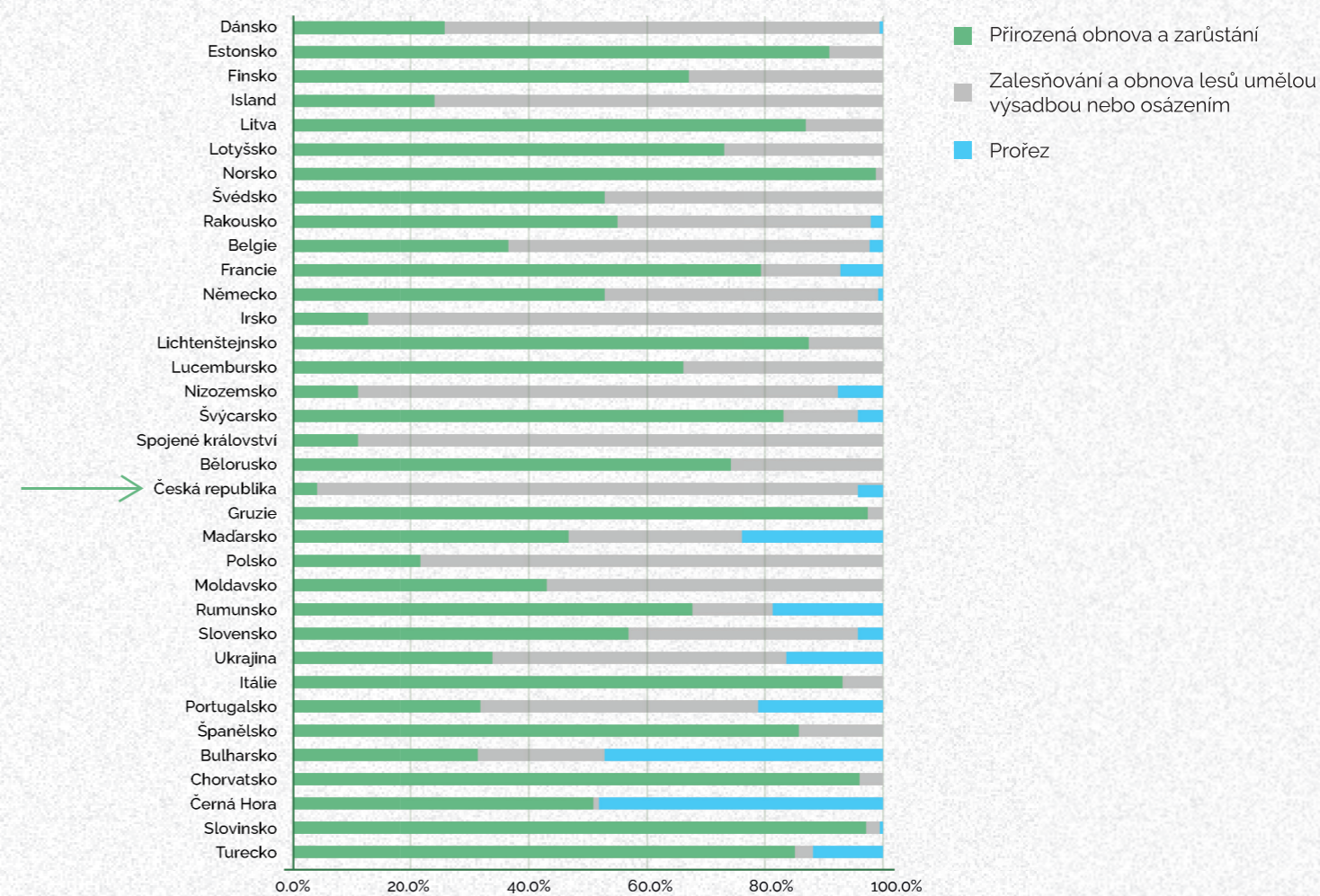
není řešením, abychom uspěchaně sázeli a připláceli na další sazenice jehličnanů. Stát už desetiletí vydává miliardy z našich daní do umělých výsadb a výsledkem je skutečnost, že máme nejvíc nemocné lesy z celé Evropy.“

Jan Skalík,
odborník na ochranu lesů Hnutí DUHA

České lesy jsou **nejvíce nemocné** v Evropě.
Uměle zalesňujeme nejvíce v Evropě.

Podle výzkumu ICF Forest z roku 2023 je u nás výrazně poškozených 80 % jehličnanů.

Pětina celkového zalesnění v roce 2022 byla přirozená, přesto jsme s 80 % umělého zalesňování lesů evropskými rekordmany.

Graf: Podíl rozsahu lesa dle jeho původu
FOREST EUROPE, www.foresteuropa.org

Výmladkové lesy a pařeziny čili lesy tvaru nízkého a středního jsou tradiční a dříve běžnou formou lesnictví. Ve světle současné krize lesního hospodaření se opět jeví jako perspektivní alternativa k běžným postupům.

„Co si pořídit kus divočiny?“

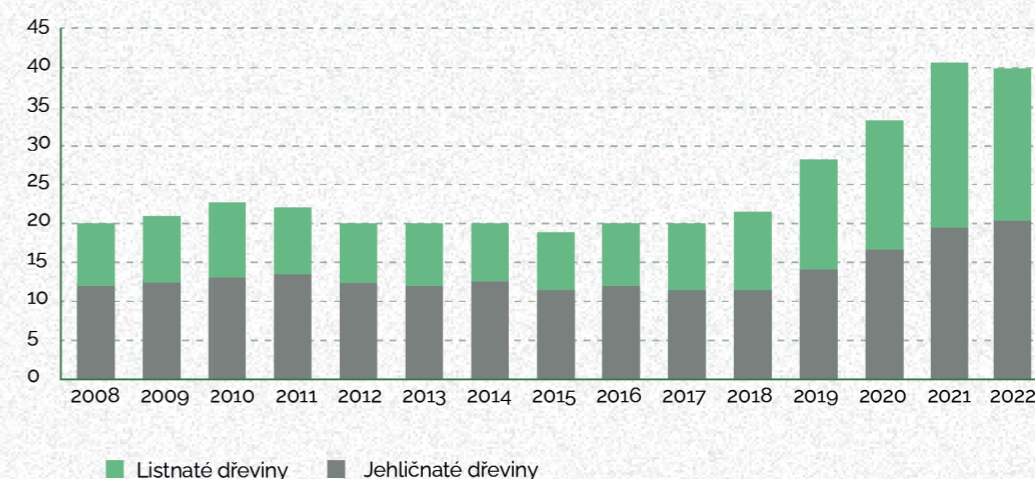
navrhl mi kolega. „Lidé se zbavují kůrovcových lesů, tak si pár hektarů koupíme a počkáme, jak si s tím příroda poradí. Firmě se daří, tak pojďme udělat něco pro krajinu.“ rozvíjel nápad. Do tří měsíců jsme vlastnili přes 50 hektarů lesa. Ale hned jsme narazili na lesní zákon a nutnost holiny rychle znovu osadit. Žádná divočina.

Představil jsem si les jako firmu. Někdo mi určuje, jak se mám o firmu starat a jak ji rozvíjet, a já mám jen malou možnost do celé věci zasahovat. Tak taková je situace majitelů lesů. Musím přiznat, že to byl docela šok. A pak jsem potkal lidi z Hnutí DUHA. Ukázalo se, že část našich lesů je vhodná pro založení nízkého listnatého lesa, který mohu nechat vyrůst z pařezů lip, habrů, buků a dubů. Není to sice úplně divočina, ale rostlinám i živočichům prosluněné lesy svědčí.

Libor Ondráček,
tesař a spolumajitel stavební firmy

Dřevařský průmysl se **musí přizpůsobit lesu,** ne les průmyslu.

- ✘ **100 000 hektarů holosečí** vzniklo z důvodu špatné druhové skladby. To je stejná plocha jako 100 000 fotbalových hřišť nebo celé dvě Prahy. Pokud se vysadí stejným způsobem i nové lesy, stojíme před dalšími kalámitami.
- ✘ Jen v letech 2020 a 2021 šlo přitom ze státního rozpočtu na náhradu škod za lesní kalamitu a na zalesňování **18 miliard korun**, ovšem nadále se plošně nejvíc vysazuje smrk (31,7 %). Nárůst podílu listnatých dřevin při výsadbě se zastavil.

Graf: Umělé zalesnění v tisících hektarech v jednotlivých letech

Máme Plán pro zdravé lesy

Happening před Ministerstvem zemědělství byl reakcí na velké zklamání nad novelou lesního zákona, kterou ministerstvo předložilo. Několik desítek lidí spolu s námi předalo 85 tisíc podpisů pod výzvou Zachraňme lesy a také naše připomínky k novele zákona i osobní dopisy.

Náš Plán pro zdravé lesy obsahuje 43 návrhů. Dotýká se lesního, mysliveckého i vodního zákona, zákona o ochraně přírody a krajiny a zákona o ochraně zemědělského půdního fondu. Loni jsme jej předali ministru zemědělství Marku Výbornému.

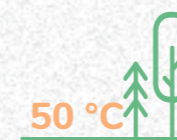

Do roku 2025 chceme prosadit do novely lesního zákona:

Nejméně 30% podíl přirozené obnovy lesů – vyrůstat s rodinou dá stromu sílu.

Stromy vyrostlé ze semen mateřských stromů jsou odolnější a životaschopnější než uměle vysazené sazeničky. K tomu, aby se v lesích dařilo přirozené obnově, je potřeba dopřát lesu dostatek času.

Nejméně polovina výsadby z přípravných dřevin. Mladé stromky potřebují ochranu.

Na holinách se pohybuje v létě teplota okolo 50 °C. Takové podmínky vysazené stromky nepřežijí. Z toho důvodu se vysazují přípravné dřeviny, nejčastěji břízy, olše nebo jeřáby, které mají meliorační a krycí funkci.

Nenutit vlastníkům husté lesy, protože světlo vrátí do lesů život.

Usnadnit hospodaření, a to i historickým způsobem, např. pařezením. V lesích, kde je dostatek světla, je i vyšší biodiverzita druhů rostlin a živočichů.

Chceme zpět lesní paseky s pařezy a keři, ještěrkami a bylinami.

Omezit celoplošné frézování a štěpkování,

které vede k likvidaci rostlin, pestrých společenstev hmyzu, hadů i malých savců, protože půda je rozsekána do hloubky 30 centimetrů.

Novela musí chránit i lesní prameniště a nechat růst lesy se schopností zadržovat vláhu.

Pryč s holosečemi. Chceme různověké lesy.

Chráníme lesní půdu i biodiverzitu.

„Koupil jsem si kus lesa a nechci, aby uschnul.“

Nechtěl jsem les bránit jen od počítače, tak jsem si pořídil kousek smrkového houští. Sedl jsem si na pařez a díval se kolem sebe, co s těmi stromy budu dělat. Bylo mi jasné, že smrčky, které předchozí majitelka před deseti lety nahusto vysadila do řádků, tu nemohou zůstat. Stíní totiž habrům a bukům, které zde rostou přirozeně.

Navíc by se tu smrčky kvůli oteplování dospělosti ani nedožily. Za pár let by je sežral kůrovec a zůstala by tady holina. Smrčky si tak jezdí uřezat mně známí i neznámí na Vánoce a habrům se tu už daří o poznání lépe.“

Jan Skalík
odborník na ochranu lesů Hnutí DUHA

Čeho jsme už **dosáhli**

2019

Spolu s 82 000 lidmi **jsme prosadili** do lesního a mysliveckého zákona:

Zákaz prodeje lesů zahraničním vlastníkům, kteří chtěli kůrovcové kalamity využít k nákupu lesů za nízké ceny. Doslova jsme zabránili zcizování našich lesů.

Povinnost nechávat v lesích dostatek mrtvého dřeva pro ochranu půdy a biodiverzity.

Regulaci stavů zvěře v lesích, která mladé porosty decimovala.

Spolupracujeme s vlastníky – chráníme jejich kapsu a lesy.

Naše práce přímo pomáhá malým vlastníkům lesů. Právě těm totiž vyšly vstříc změny lesního zákona, které jsme prosadili v roce 2019 a díky nimž nejsou v důsledku rozpadu monokultur vázání přísnými požadavky na rychlé zalesňování.

Pracujeme s dobrovolníky v terénu – a je z toho láska na celý život.

Za 26 let odpracovali dobrovolníci během Týdnů pro krajinu přes 92 000 hodin. Lidé získávají trvalý zájem o krajinu a její ochranu.

Měníme zákony a pravidla – díky nám je v lesích více listnáčů.

Usilujeme o úpravu norem ochrany přírody, aby při tvorbě lesnických plánů nemohla být ochrana přírody přehlížena.

Po deseti letech od blokády nelegální těžby na Ptačím potoce v NP Šumava se stromy obnovují samy.

Účastníci blokády na místech, kde proti nim tvrdě zasáhla policie. Soud označil její zákrok za protiprávní.

Dnešní zkušenosti čerpáme z našich předešlých úspěchů:

35 let. Za lidi i přírodu se stavíme už od roku 1989. Stojí za námi statisíce lidí, stovky lesníků a desítky vědců.

- ▶ **1993**
Prosadili jsme **zákon zakazující škodlivé freony**.
- ▶ **1995**
Přesvědčili jsme ministerstvo, aby nesouhlasilo s **odštělem vzácných rysů**.
- ▶ **1999**
Uchránili jsme před vykáčením divoký Trojmezenský prales na Šumavě.
- ▶ **2011**
Zabránili jsme nelegální těžbě na Ptačím potoce v NP Šumava. Přidalo se k nám 400 lidí z celé ČR.
- ▶ **2012**
Vláda přesně podle našeho návrhu vyčlenila prostředky na **pokračování Zelené úsporám**.
- ▶ **2014**
Porazili jsme návrh zákona, který by otevřel Národní park Šumava developerům.
- ▶ **2019**
Iniciovali jsme **novelu lesního a mysliveckého zákona**.
- ▶ **2023**
I kvůli lesům jsme prosadili **zákon o komunitní energetice**.

V České republice do lesa týdně zavítají

4 miliony lidí.

Mezi ně patří i herečka Jana Plodková, ambasadorka kampaně Zachraňme lesy.

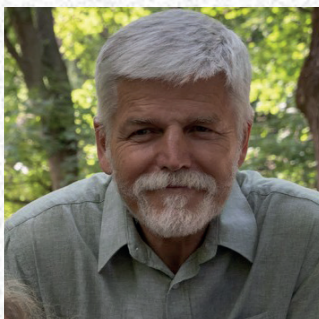
„Lesy. Všude, kde jsem byla, hledala jsem les. Všude po světě. Od Krkonoš po Ekvádor. Ne město, ale les. Což je taky město, ale jinak. Město, které dýchá, mění se, je v něm klid a každý v něm má své místo. Proto jsem se přirozeně stala součástí kampaně Zachraňme lesy.“

Herec Václav Neuzil Hnutí DUHA podporuje už osmnáct let.

„Myslím si, že je důležité starat se o prostředí a přírodu, ve které žijeme. Byť by se o sebe dokázala postarat sama, zasahujeme do ní dost nevybíravým způsobem a je dobré ty stopy zase zahlazovat. Snažit se s přírodou komunikovat. Ona nám to vrátí. Pokud uvažujete jako já, tak darujte se mnou.“

I prezidentu Petru Pavlovi leží stav lesů na srdci,

a tak se s vědci a odborníky setkává u kulatého stolu k obnově lesů a novele lesního zákona. Hnutí DUHA zde reprezentuje Jaromír Bláha. „Byli jsme se podívat na lesy postižené kůrovcem,“ řekl Pavel. Jejich obnova podle něho bude chtít komplexní přístup včetně výchovy budoucích pracovníků v lesnictví a přípravy majitelů menších lesů. „Protože v těchto sférách byly největší problémy, pokud jde o zvládnutí kůrovcové kalamity,“ dodal Pavel.

Vladimir 518

„Chránit lesy je něco jako bránit svou rodinu, svůj domov, a tím pádem vlastně i sám sebe a podstatu celého života.“

Kam nyní růst a co dělat

2024/2025

Vedeme veřejnou kampaň Zachraňme lesy za systematickou změnu přístupu k lesu.

Představujeme veřejnosti **Plán pro zdravé lesy** reagující na ambiciózní závazky aktuálního Programového prohlášení vlády o ochraně lesů. Podporuje nás už více než **85 000 občanů** a získáváme další desítky tisíc podpisů.

Podáváme pomocnou ruku lidem, kteří chtějí mít rozmanitý a odolný les pro další generace.

2024/2025

Vládní návrh lesy neochrání. Proto jsme tu my.

Ministerstvo zemědělství zpracovává návrh novely zákona o lesích. Přes některá zlepšení je stále příliš orientovaná na pěstování stejnověkých vysokých lesů a hrozí riziko vzniku ještě větších holosečí. Proto je tu náš **Plán pro zdravé lesy**. Při pravidelných **schůzkách s ministrem** jednotlivé body prosazujeme do vládní novely. Zároveň jednáme o podpoře našich návrhů s poslanci všech parlamentních stran.

1. ledna 2025 Novela lesního zákona vstupuje v platnost.

2025

Volby do Poslanecké sněmovny – ať je na čem stavět.

Přispějeme k dobrým vyhláškám, které cíle lesního zákona naplní. A prosadíme do volebních programů politických stran a hnutí zájmy ochrany přírody.

Prosadit dobrou věc něco stojí.

„První část kampaně Zachraňme lesy trvala tři roky a stála 5 milionů korun. Hnutí DUHA bylo první, kdo přinesl vládě řešení a lidem informace. Byly to velmi dobře investované peníze našich dárců. Kampaň zcela zásadně změnila pohled veřejnosti i politiků na lesy. Smrková monokultura už není považována za něco přirozeného. Lidé chtějí lesy smíšené a zdravé. Bez lesů si život neumí představit.“

Ilona Musilová,
fundraiserka Hnutí DUHA

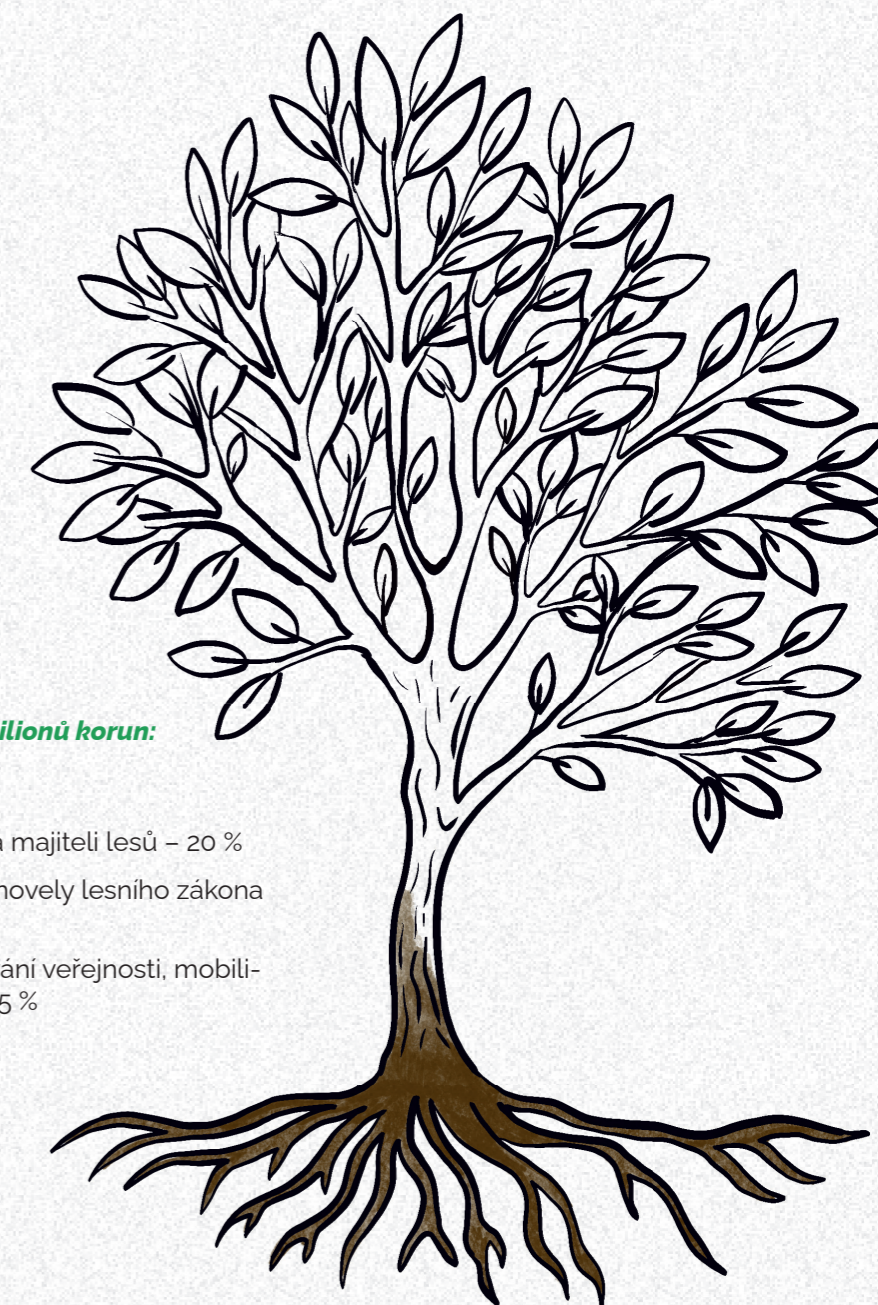
Karel Šudák věnoval lesům bezmála dva miliony korun. A rozhodně s tím nehodlá přestat.

Lesy se potřebují opřít o vaši podporu.

Urgovat vládu a sněmovnu a mobilizovat veřejnost bude stát ještě **4 miliony korun.**

Dát život a budoucnost lesům můžete i vy.

Už máme hluboké kořeny a kmen jako pevnou základnu
– současní dárci lesy podpoří **2 miliony korun.**

S vámi lesům rozdělíme 6 milionů korun:

Péče o dárců – 5 %

Spolupráce s vědci, lesníky a majiteli lesů – 20 %

Práce na předložení návrhů novely lesního zákona a její prosazování – 30 %

Medializace tématu, zapojování veřejnosti, mobilizační kampaň, publikace – 45 %

Co říkají ti, kteří nás již léta podporují?

„Budu nesmírně rád, když se bude budovat společnými silami ochrana přírody a na ni navázané procesy, které budou mít smysl, dobře promyšlený řád a podložené postupy.“

Karel Šudák, Ahifi s.r.o.

„Chci pomáhat přírodě spolu s Hnutím DUHA.“

Dagmar Mačugová, ABEL-Computer s.r.o.

„Země je náš domov. Země jsme my. Na mrtvé planetě není žádný život. Na mrtvé planetě už nejsme. Aby se to nestalo, potřebujeme ochránce Země, jako je Hnutí DUHA. Jsem jim vděčný za léta mravenčí práce a za všechno, co pro nás ostatní dělají. Jako jedni z mála rozumí kořenům ekologické i sociální devastace a velkou část energie věnují i jim. Za to jim děkuji obzvláště.“

Tomáš Hajzler, nakladatelství PeopleComm s.r.o.

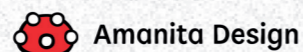

„Podpora přírody nám dává smysl. A budeme rádi, když naše příroda zůstane alespoň v tom stavu, v jakém ji máme teď.“

INTERSOFT - Automation s.r.o.

„Braňte divočinu! Díky!“

Amanita Design s.r.o.

„Jsme silná, prosperující společnost, která ze svého zisku podporuje neziskové organizace, jako je Hnutí DUHA. Společně můžeme dosáhnout změn, které naše příroda potřebuje.“

Sapienter a.s.

„Vnímáme důležitost systémového řešení v otázkách životního prostředí. Hnutí DUHA je jedním z aktérů, který k problematice ochrany krajiny a lesů přistupuje systematicky, proto jsme je v jejich úsilí podpořili.“

Petr Košťál, Nadační fond Kladné nuly

„Hnutí DUHA má výsledky a prosazuje ochranu divočiny. A divočina je mou srdeční záležitostí.“

Josef Kvapil, Josef KVAPIL a.s.

„Spolupracujeme s Hnutím DUHA na projektu Zachraňme lesy, protože nám toto téma aktuálně v České republice přijde důležité a Hnutí DUHA je schopno systematicky pracovat na zlepšení této situace. Je to běh na dlouhou trať, a proto chceme podporovat tuto kampaň opakovaně.“

Josef Toufar, Chimpanzeebar.com

Až půjdete lesem, zaposlouchejte se, co stromy šeptají.

Mluví o vás.

Rozhodujte o krajině, ve které žijete a budou žít vaši potomci a další miliony lidí. Vaše finanční podpora zajistí, že budeme moci nechat vyrůst lesy, které nám samy dají návod, jak s nimi dále zacházet. Odolají změnám a uzdravená krajina nám poskytne bezpečný a šťastný domov.

Podpořte je teď!

Kousek divočiny je v každém z nás.

Na členy a členky našeho týmu se můžete obrátit **s jakýmkoliv dotazem:**

Jan Skalík

odborník na ochranu lesů
jan.skalik@hnutiduha.cz
+420 607 185 686

Jaromír Bláha

odborník na ochranu lesů
jaromir.blaha@hnutiduha.cz
+420 731 463 929

Eliška Vozníková

vedoucí programu Krajina
eliska.voznikova@hnutiduha.cz
+420 608 283 530

Anna Kárníková

ředitelka Hnutí DUHA
anna.karnikova@hnutiduha.cz
+420 773 768 769

Dominika Sofie Liška

koordinátorka komunikace Krajina
dominika.sofie.liska@hnutiduha.cz
+420 604 952 096

Ilona Musilová

fundraiserka pro významné dárcy a firmy
ilona.musilova@hnutiduha.cz
+420 778 718 605

www.zachranmelesy.cz

Hnutí DUHA

Údolní 33, 602 00 Brno

www.hnutiduha.cz

Vydalo Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic, © 2024

Text: Ilona Musilová

Grafické zpracování: Klára Fabík

Foto: Foto: Shutterstock; Petr Vilgus, CC BY 3.0 CZ <<https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz/deed.en>>, via Wikimedia Commons; David Sedlecký, CC BY-SA 3.0, <<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=27525829>>, via Wikimedia Commons; Jana Kloučková Kudrnová; Jiří Beneš; Ester Dobiášová; Tomáš Jagoš; Vladan Riedl; Vratislav Vozník; Petr Zewlakk Vrabec; Martin Máša; archiv Hnutí DUHA; filmovamista.cz; Divadlo Na zábradlí; Zuzana Bönisch, Pražský hrad; donorsforum.cz; freeridecamps.cz; Irena Lištiaková; Envato

Korektura: Lucie Pokorná